AMNESTY INTERNATIONAL

VÝROČNÁ SPRÁVA 2014 AI SLOVENSKO

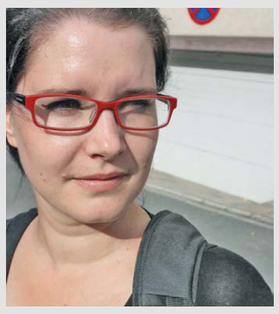

Vážené podporovateľky
a vážení podporovatelia,

rok 2014 sa začal zmenami v obsadení kancelárie, veľkými ľudskoprávnymi témami, ale aj prípravou osláv vzniku našej organizácie. V tomto roku Amnesty International Slovensko oslávila svoje 20. narodeniny na čele s novou výkonnou riaditeľkou a následnými premenami, ktoré z nášho pohľadu priniesli len samé pozitíva. Organizácia začala rýchlejšie rásť aj v počte členstva, no tiež si zlepšovala postavenie medzi ostatnými mimovládnymi organizáciami na Slovensku.

AI SK bola tiež veľmi úspešná v získavaní grantových projektov. Svoju činnosť rozšírila o veľké ľudskoprávne vzdelávacie projekty, ktoré vychovávajú nových lektorov a lektorky, či ďalšie obhajkyne a obhajcov ľudských práv. Pridali sa k nám aj nové zamestnankyne, ktoré posilnili prácu kancelárie AI SK.

Minulý rok sa nezaobišiel bez potláčania ľudských práv. Neupokojujúca sa kríza na Ukrajine, vyhrotenie konfliktu medzi Izraelom a palestínskymi ozbrojenými skupinami, či európske zatváranie očí pred zúfalstvom utečencov a utečenkýň čakajúcich za hranicami, boli hlavnými témami roku 2014.

AI SK sa minulý rok držala v kondícii sledovaním športových udalostí, ako boli Zimné olympijské hry v Soči, či Majstrovstvá sveta v ľadovom hokeji v Bielorusku. Na Slovensku sa snažila rôznymi verejnými aktivitami upozorňovať na stav ľudských práv doma aj vo svete – živé knižnice, aktívna účasť na rôznych verejných akciách a vzdelávacie workshopy na školách sa stali súčasťou približovania ľudskoprávnych tém širšej verejnosti.

Už piaty rok pochodovala delegácia AI SK v sprievode Dúhového PRIDE a už deviatykrát stál stánok AI SK na festivale Pohoda. Medzi ďalšie úspechy minulého roka patria: prijatie Zmluvy o obchode so zbraňami, zmiešanie rómskych a nerómskych detí na ZŠ Francisciho v Levoči, znovuobnovenie bratislavskej aktivistickej skupiny a úspešne naštartovanie štyroch vzdelávacích projektov.

Amnesty International Slovensko môže prezentovať svoje úspechy a môže reagovať na súčasné dianie len práve vďaka vašej podpore. Vy, naše podporovateľky a podporovatelia, nám dodávate hlas, silu a veľkosť. Podpora každého a každej z vás, od interakcie s našimi stránkami na sociálnych sieťach, cez podpis, výpomoc pri našej práci, či finančné príspevky, z nás robí hlasnejšie, silnejšie a väčšie hnutie na Slovensku. Preto sa chceme poďakovať všetkým ľuďom, pre ktorých bol tento rok prvým s AI SK a ďakujeme za dlhodobú podporu aj tým, ktorí si pamätajú naše začiatky na Slovensku.

Jela Dobošová
predsedníčka Správnej rady
Amnesty International Slovensko

Kampaň: Dajme im budúcnosť

Právo na vzdelanie rómskych detí

V roku 2014 sme pokračovali v monitorovaní prípadov segregácie v Levoči a v Šarišských Michaľanoch. Začiatkom roka sme navštívili zriaďovateľa školy v Levoči a pripomenuli nezákonný stav. Škola v novom školskom roku pristúpila k zmene a rómske a nerómske deti zmiešala. Prípad školskej segregácie v Levoči patril v minulosti k prípadom Maratónu písania listov. Amnesty International upozornila na pretrvávajúci stav diskriminácie vo vzdelávaní aj krajiny, ktoré hodnotili Slovensko počas Univerzálneho periodického hodnotenia pred Radou OSN pre ľudské práva. Stretli sme sa s viacerými ambasádami a v listoch sme vyzvali krajiny, aby Slovensku odporučili prijať konkrétne opatrenia s cieľom ukončenia diskriminácie vo vzdelávaní. Vláde SR sme odporúčali, aby implementovala rozsudok Krajského súdu v prípade Šarišských Michalian, či definovala, aké konanie vo vzdelávaní znamená segregáciu. Spolu s organizáciami Poradňa pre občianske a ľudské práva a eduRoma, sme zorganizovali stretnutia so Štátnou školskou inšpekciou. Cieľom stretnutí bolo dozvedieť sa viac o metodologických postupoch a zlepšiť kontrolu činnosti inšpekcie. Pripojili sme sa tiež k výzve na podporu verejnej ochrankyne práv, ktorá pokračuje v poukazovaní na porušovanie práva na vzdelanie rómskych detí využívaním diskriminačných diagnostických procedúr. V roku 2015 sa zameriame na monitoring a výskum modulových škôl, ktorých výstavbu iniciovalo Ministerstvo školstva v spolupráci s Kanceláriou splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity.

Kampaň: Moje telo - moje práva

Sexuálne a reprodukčné práva

V roku 2014 sme sa zapojili do celosvetovej kampane, cieľom ktorej je informovať o sexuálnych a reprodukčných právach. Medzi tieto práva patrí sloboda rozhodovania o vlastnom zdraví, či prístup k informáciám a k zdravotnej starostlivosti. Informovali sme o situácii žien a dievčat v Nepáli, ktoré trpia bolestivým zosunutím maternice. Príčinou tohto stavu je pretrvávajúca diskriminácia, a preto sme žiadali nepálsku vládu, aby vytvorila komplexnú stratégiu na zabránenie prolapsu maternice. V roku 2015 plánujeme vydanie správy o Burkina Faso, ktorá sa zameriava na zlepšenie prístupu dievčat a žien k antikoncepcii, rodinnému plánovaniu a na boj proti diskriminácii v oblasti zdravia.

Práva LGBTI ľudí na Slovensku

V rámci kampane sme sa tradične venovali aj téme práv LGBTI ľudí. V júni sme reagovali na novelizáciu našej Ústavy, ktorá definuje manželstvo ako zväzok jedného muža a jednej ženy. Na Dúhovom Pride v Bratislave sme upozornili na to, že po minuloročných pozitívnych zmenách je táto legislatíva krokom späť v boji proti všetkým formám diskriminácie.

Boj za rovnoprávnosť LGBTI osôb pokračoval aj na jeseň, kedy sme uvítali rozhodnutie prezidenta SR dať preskúmať otázky referenda za ochranu rodiny na Ústavný súd. Pred konaním referenda sme tiež aktívne upozorňovali na jeho možné negatívne dopady na život LGBTI osôb. Po neúspešnom referende sa nám v roku 2015 otvára priestor na diskusiu o opätovnom nastolení pozitívneho trendu boja proti diskriminácii a rozšírení práv LGBTI ľudí na Slovensku.

Kampaň: Kontrola zbraní

Prijatie Zmluvy o obchode so zbraňami a Dohovoru o kazetovej munícii

V januári 2014 slovenská vláda prijala Akčný plán k ratifikácii Dohovoru o kazetovej munícii, ktorý určuje podmienky a plán likvidácie kazetovej munície. AI SK monitorovala celý rok priebeh jeho napĺňania. Pristúpenie Slovenskej republiky k dohovoru sa očakáva k 1. januáru 2016. Boli sme svedkami aj ďalšieho úspechu. Slovensko sa v apríli pripojilo k celosvetovej Zmluve o obchode so zbraňami, ktorá vznikla po dlhoročnej celosvetovej kampani Amnesty International. Sledovali sme vývoz, obchod a presuny zbraní zo Slovenska do krajín s nízkym demokratickým indexom. Zmluva o obchode so zbraňami vstúpila do platnosti 24. 12. 2014, čím sme oslávili úspech nášho dlhoročného snaženia. V roku 2015 pokračujeme v monitorovaní plnenia záväzkov Akčného plánu k ratifikácii Dohovoru o kazetovej munícii. Naďalej budeme sledovať, do ktorých krajín smerujú naše zbrane, a či sú používané na porušovanie ľudských práv civilistov a civilistiek.

Kampaň: Väzni a väzenkyne svedomia

V roku 2014 sme úspešne naštartovali sieť urgentných apelov. Pravidelne sme žiadali o pomoc pre tých a tie, ktorých ľudské práva boli porušené, a ktorí potrebovali okamžitú podporu. Vďaka podpisom ľudí za jednotlivcov, jednotlivkyne a skupiny sme mohli vyvinúť tlak na vlády rôznych štátov, aby v jednotlivých prípadoch prepustili väzňov a väzenkyne svedomia, vyšetrili mučenie či nariadili nový súdny proces. Najviac podpisov sa podarilo vyzbierať za afganské dievča Brišnu, ktorej potom, ako bola znásilnená duchovným, hrozila smrť za pošpinenie cti rodiny. Celosvetovú pozornosť vyvolal prípad čečenského občana Anzora Čentieva, ktorý sa nachádzal deväť rokov na Slovensku. Ministra spravodlivosti SR a ministra vnútra SR, sme vyzvali aby ho zo Slovenska nevydali do Ruska, kde mu hrozilo vážne porušenie ľudských práv. V máji, počas hokejových majstrovstiev sveta, sme upozornili na vlastný gól do bránky Bieloruska, ktoré tvrdo zasahuje voči kritikom režimu. Symbolicky sme sa posadili na striedačku k väzňom svedomia Alesovi Bieljackému, Mikolovi Statkievičovi a Eduardovi Lobauovi. Od prezidenta Lukašenka sme žiadali ich prepustenie a v júni 2014 sme sa dočkali – Ales Bieljacký bol v rámci všeobecnej amnestie prepustený na slobodu.

Maratón písania listov

V decembri 2014 sme tradične organizovali Maratón písania listov za nespravodlivo väznených a utláčaných ľudí. Venovali sme sa 12 celosvetovým prípadom a jednému lokálnemu prípadu z Ukrajiny. Do Maratónu sa zapojilo 43 škôl, čo je o 5 viac ako v roku 2013. Spolu sa nám podarilo vyzbierať viac ako 5300 listov a podpisov, čo je 18% nárast oproti minulému roku. Úspechom maratónu je, že dcéra čínskej aktivistky Ping Liuovej mohla navštíviť svoju matku vo väzení, a že indická vláda súhlasila so zvýšením kompenzácie pre obete katastrofy v Bhopále. V posielaní urgentných apelov budeme naďalej pokračovať. Na začiatku roka 2015 sme vyzvali saudskoarabskú vládu, aby nebičovala blogera Raifa Badawiho. Za odpustenie jeho trestu a za jeho prepustenie sa podpísalo už viac ako milión ľudí na celom svete.

Amnesty International Slovensko sa riadi pravidlami transparentnosti, zodpovednosti a efektívnosti, ku ktorým sa zaviazali medzinárodné nevládne organizácie v Charte zodpovednosti (INGO Accountability Charter).

Reakcie na svetové krízy

Civilisti a civilistky v ohrození

Rok 2014 sa na Ukrajine niesol v znamení ozbrojeného konfliktu. Aby sme upozornili na policajné násilie a prejavili solidaritu s protestujúcimi ľuďmi na Ukrajine, zorganizovali sme demonštráciu pred ukrajinskou ambasádou, ktorej sa zúčastnilo takmer 150 ľudí. Tiež sme reagovali na pokračujúci konflikt medzi Izraelom a Palestínou, ktorý ohrozoval civilistov a civilistky. Spolu s tridsiatimi účastníkmi a účastníčkami sme v auguste roku 2014 demonštrovali pred americkou ambasádou proti dodávkam amerických zbraní do Izraela, ktoré boli použité na páchanie vojnových zločinov a porušenia humanitárneho práva a ľudských práv. Tomuto konfliktu sme venovali aj výstavu fotografií v KC Dunaj v Bratislave. Rok 2014 bol bohužiaľ aj rokom, v ktorom zomrelo najviac ľudí na mori, ktorí sa snažili dostať do Európy, a tým utiecť pred prenasledovaním a konfliktami. Výročie stroskotania lode pri ostrove Lampedusa sme si pripomenuli v októbri infokampaňou na Rozvojovom dni v Bratislave. S podporu bratislavských a banskobystrických aktivistiek a aktivistov sme zbierali podpisy na posilnenie záchranných operácií v Stredozemnom a Egejskom mori.

Rok 2014 bol rokom znovuobnovenia bratislavskej aktivistickej skupiny, ktorá sa stala nenahraditeľnou v podpore akcií organizovaných kanceláriou. Členmi a členkami skupiny sú mladí ľudia, ktorí sa zasadzujú o dodržiavanie ľudských práv prostredníctvom infostánkov, živých knižníc a účasti na demonštráciách. V Košiciach vznikla skupina aktivistov a aktivistiek, ktorí sa venujú najmä právam LGBTI osôb. Zúčastnili sa Pride Dúhové Košice a pravidelne šíria osvetu o ľudských právach na Queer café a zúčastňujú sa lokálnych akcií. Svoje postavenie posilnila najstaršia aktivistická skupina v Banskej Bystrici. Skupina rozšírila svoje rady o ďalších členov a členky a v regióne sa stala významnou líderkou v neformálnom vzdelávaní a organizovaní workshopov na školách. K stabilným skupinám patrí aj aktivistická skupina v Prievidzi, ktorá obohatila svoje kruhy o mladú a energickú krv. Okrem organizovania workshopov sa skupina v roku 2015 plánuje venovať zberu informácií v oblasti homošikany. V septembri roku 2014 sme organizovali druhý ročník ľudskoprávneho tábora zameraného na vzdelávanie budúcich lektorov a lektoriek o ľudských právach a podporu aktivizmu na Slovensku. V Banskej Štiavnici sme stretli mladých ľudí, ktorí prejavili záujem o vzdelávanie a organizovanie workshopov. S ich koordináciou sme následne organizovali živú knižnicu v Banskej Štiavnici, Maratón písania listov, či stretnutie sociálnych pracovníkov a pracovníčok k téme vzdelávania rómskych detí.

Vzdelávanie k ľudským právam

V roku 2014 sa nám podarilo získať finančné prostriedky na 4 projekty zamerané na vzdelávanie k ľudským právam. Tri z nich - Môj svet - moje práva, Neposudzuj knihu podľa obalu a Filmový klub "Amnesty" sú financované z Finančného mechanizmu EHP 2009-2014. Správcom Fondu je Nadácia otvorenej spoločnosti – Open Society Foundation. Vzdelávací projekt Môj svet – moje práva sme rozbehli v spolupráci s mimovládnou organizáciou Človek v tísni, o.p.s. – pobočka Slovensko. Sedem tried z Bratislavy, Banskej Bystrice, Košíc, Prievidze, Plaveckého Štvrtku a Spišského podhradia sa v roku 2015 bude vzdelávať v rôznych ľudskoprávnych témach, ktoré si budú môcť študenti a študentky sami vybrať. Cieľom projektu je priniesť také témy, o ktorých sa diskutuje väčšinou mimo školských lavíc alebo diskusia k nim chýba. Do projektu sú zapojené aj triedy, ktoré navštevujú najmä rómske deti.

Do neformálneho vzdelávania sa zapájame aj formou filmových projekcií a usporadúvaním tematických besied. Cieľom projektu Filmový klub "Amnesty" je ponúknuť školám filmy s ľudskoprávnou tematikou a metodické listy, ktoré pomáhajú analyzovať a hlbšie pochopiť audiovizuálny materiál.

V spolupráci s Amnesty International Česká republika sme na jeseň v roku 2014 rozbehli projekt neformálneho vzdelávania Fair Play - študenti za rovnoprávnosť, ktorý sa zameriava na prevenciu rasizmu a extrémizmu. Trojročný projekt financuje Amnesty International Nórsko – Centrum vzdelávania k ľudským právam. Do projektu sa zapojili dve školy v dvoch krajoch. Naším plánom je zapojiť viac škôl a rozšíriť jeho dopad vo viacerých krajoch.

V roku 2014 sme realizovali vyše 10 živých knižníc v Bratislave, Banskej Bystrici, Košiciach, Banskej Štiavnici a Žiline. Živé knižky, teda osoby so zaujímavými životnými príbehmi, si prečítalo vyše 400 mladých ľudí. Najviac žiakov a žiačok prehodnocovalo svoje postoje v Banskej Bystrici, kde živé knižnice realizovala Banskobystrická univerzitná skupina Amnesty International. Aktivistická skupina projekt živých knižníc šírila aj do ostatných slovenských miest.

Donori vzdelávacích projektov:

eea grants · NADÁCIA OTVORENEJ SPOLOČNOSTI OPEN SOCIETY FOUNDATION · iuventa · intenda · pontis

Finančná správa

Amnesty International je členská organizácia financovaná prevažne z príspevkov individuálnych darcov (90 % celkových príjmov). Aby si Amnesty International zachovala svoju nezávislosť, neprijíma na svoje kampane finančné prostriedky od vlád s výnimkou projektov zameraných na vzdelávanie k ľudských právam.
Keďže sa Amnesty International pri svojej činnosti riadi princípmi transparentnosti a efektívnosti, vykonáva každoročne kontrolu zaobchádzania s financiami prostredníctvom nezávislého auditu. Audit účtovej závierky Amnesty International Slovensko zrealizovala 17. – 18. marca 2015 audítorská spoločnosť D.P.F., spol. s r.o., ktorá zhodnotila, že účtovná závierka k 31. decembru 2014 poskytuje vo všetkých významných súvislostiach pravdivý a verný obraz finančnej situácie občianskeho združenia.

VÝNOSY	(v EUR)
1) Príspevky od Amnesty International	96393
2) Prijaté členské príspevky a individuálne dary	3362
3) Príjmy z podielu zaplatenej dane	1587
4) Príjmy z grantov	14477
5) Ostatné výnosy z fundraisingu a úroky	420
Výnosy spolu	**116239**

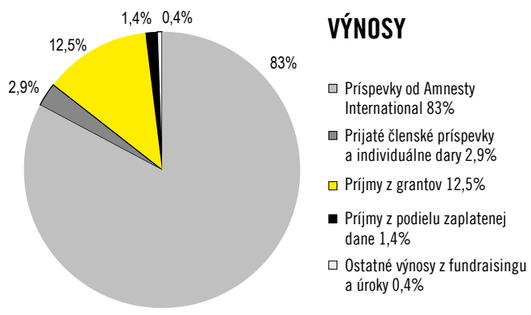

NÁKLADY	(v EUR)
1) Výdavky na projekty	92707
2) Náklady na fundraising	1762
3) Služby a vybavenie kancelárie	20928
4) Vnútorná demokracia	4651
5) Rezervy a kurzové straty	2267
Náklady spolu	**122315**
Výsledok hospodárenia za rok 2014	**-6076**

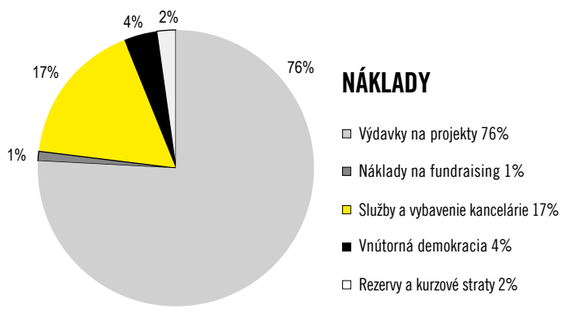

POROVNANIE ROKOV (v EUR)		2011	2012	2013	2014
Výnosy spolu		153184	115028	135418	116239
z toho:	prijaté granty z AI	97486	102665	98063	96393
Náklady spolu		159525	98381	112650	122315
Výsledok hospodárenia		**-6341**	**16647**	**22768**	**-6076**

Výrok audítora

Účtovná uzávierka vo všetkých významných súvislostiach poskytuje pravdivý a verný obraz finančnej situácie občianskeho združenia Amnesty International Slovensko k 31. decembru 2014 a výsledku jej hospodárenia za rok končiaci sa k uvedenému dátumu v súlade so zákonom o účtovníctve.

D.P.F., spol.s.r.o. • Černicová 6, 831 01 Bratislava
Licencia SKAU č.140

Ďakujeme všetkým, ktorí sa rozhodli podporiť činnosť Amnesty International Slovensko finančným príspevkom, investovaním svojho voľného času a schopností. Vaša podpora nám umožňuje aj naďalej pokračovať v práci v prospech ľudských práv.

**Je Vám blízka téma ľudských práv?
Staňte sa naším členom/kou a podporujte naše akcie na www.amnesty.sk/pridajtesa.**